

RIKTLINJER

EUROPEISKA CENTRALBANKENS RIKTLINJE (EU) 2015/280

av den 13 november 2014

om inrättande av Eurosystemets tillverknings- och upphandlingssystem (ECB/2014/44)

ECB-RÅDET HAR ANTAGIT DENNA RIKTLINJE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 128.1,

med beaktande av stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken, särskilt artiklarna 12.1, 14.3 och 16, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 128.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallad *fördraget*) och artikel 16 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken (nedan kallad *ECBS-stadgan*) har Europeiska centralbankens (ECB) råd ensamrätt att tillåta utgivning av eurosedlar inom unionen. Denna ensamrätt innefattar behörigheten att fastställa den rättsliga ramen för tillverkning och upphandling av eurosedlar. ECB får överlåta ansvaret för tillverkning av eurosedlar till de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta (nedan kallade *de nationella centralbankerna*) i enlighet med de nationella centralbankernas procentandelar i ECB:s tecknade kapital för det ifrågakvarande räkenskapsåret som beräknats med hjälp av vikter i den fördelningsnyckel som avses i artikel 29.1 i ECBS-stadgan (nedan kallad *fördelningsnyckeln*). Den rättsliga ramen för tillverkning och upphandling av eurosedlar måste å ena sidan uppfylla kravet i artikel 127.1 i fördraget och i artikel 2 i ECBS-stadgan på att Eurosystemet ska agera i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning och å andra sidan ta hänsyn till eurosedlarnas speciella karaktär, då de trycks för att utgivas av Eurosystemet som ett säkert betalningsmedel. Den rättsliga ramen för tillverkning och upphandling av eurosedlar måste också ta hänsyn till att vissa nationella centralbanker har egna, interna tryckerier för att tillverka eurosedlar.
- (2) Med beaktande av ovan nämnda principer beslöt ECB-rådet den 10 juli 2003 att en gemensam konkurrensinriktad inställning till anbudsförfaranden i Eurosystemet (nedan kallat *Eurosystemets gemensamma anbudsförfarande*) bör tillämpas på upphandling av eurosedlar från och med den 1 januari 2002 i enlighet med riktlinje ECB/2004/18 ⁽¹⁾. I mars 2011 beslöt ECB-rådet att senarelägga starten för Eurosystemets gemensamma anbudsförfarande till den 1 januari 2014, om ECB-rådet inte innan dess fastställt ett annat startdatum efter ytterligare en översyn av situationen ⁽²⁾. I december 2013 beslöt ECB-rådet vidare att Eurosystemets gemensamma anbudsförfarande ska inledas på ett datum som ska fastställas av ECB-rådet eftersom de förutsättningar som låg till grund för startdatumet för Eurosystemets gemensamma anbudsförfarande har ändrats ⁽³⁾.
- (3) Mot bakgrund av att marknaden har blivit mer konkurrensinriktad sedan 2004 och att det för närvarande inte anses vara någon fördel att använda Eurosystemets gemensamma anbudsförfarande i stället för nuvarande arrangemang, beslöt ECB-rådet att Eurosystemets tillverknings- och upphandlingssystem (Eurosystem Production and Procurement system, EPPS) ska ses som ett möjligt alternativ.
- (4) För att säkerställa leveranskontinuitet, upprätthålla den interna sakkunskapen inom Eurosystemet, främja konkurrens och minska kostnader inom Eurosystemet samt utnyttja innovationer från den privata och offentliga sektorn bör Eurosystemets tillverknings- och upphandlingssystem bygga på två grundpelare: en grupp nationella centralbanker som tillverkar sina eurosedlar genom ett internt tryckeri (nedan kallad *nationella centralbanker i den interna gruppen*) respektive en grupp nationella centralbanker som upphandlar sina eurosedlar (nedan kallad

⁽¹⁾ Riktlinje ECB/2004/18 av den 16 september 2004 om upphandling av eurosedlar (EUT L 320, 21.10.2004, s. 21).

⁽²⁾ Riktlinje ECB/2011/3 av den 18 mars 2011 om ändring av riktlinje ECB/2004/18 om upphandling av eurosedlar (EUT L 86, 1.4.2011, s. 77).

⁽³⁾ Riktlinje ECB/2013/49 av den 18 december 2013 om ändring av riktlinje ECB/2004/18 om upphandling av eurosedlar (EUT L 32, 1.2.2014, s. 36).

nationella centralbanker i anbudsgruppen). Eurosystemets tillverknings- och upphandlingssystem bör främja en effektiv tillverkning av eurosedlar inom Eurosystemet. Med Eurosystemets tillverknings- och upphandlingssystem kommer det även att krävas en ytterligare harmonisering av de rättsliga kraven för nationella centralbanker i anbudsgruppen, t.ex. i fråga om användning av urvalskriterier i upphandlingsförfarandet samt kontraktsvillkor. De fastställda kraven för Eurosystemets tillverknings- och upphandlingssystem bör syfta till att säkerställa likvärdiga förutsättningar i fråga om anbud för tillverkning av eurosedlar.

- (5) De nationella centralbankerna i anbudsgruppen kommer fortfarande att ansvara för tillverkning och upphandling av eurosedlar som har tilldelats dem i enlighet med fördelningsnyckeln. För att fullgöra sina skyldigheter ska dessa nationella centralbanker upphandla tillverkning av eurosedlar och utföra anbudsförfarandena enskilt eller tillsammans med andra nationella centralbanker i enlighet med gällande upphandlingsregler. För att säkerställa likvärdiga förutsättningar bör nationella centralbanker i anbudsgruppen sträva efter att harmonisera sina anbudskriterier i enlighet med de krav som fastställs i unionens och de enskilda ländernas upphandlingslagstiftning.
- (6) Nationella centralbanker i den interna gruppen kommer alljämt att ansvara för tillverkning av eurosedlar som tilldelats dem i enlighet med fördelningsnyckeln. Mot bakgrund av behovet att säkerställa likvärdiga förutsättningar för samtliga tryckerier bör dessa nationella centralbanker säkerställa att interna tryckerier inte deltar i anbudsförfaranden för tillverkning av eurosedlar som organiseras och genomförs inom unionen och inte heller accepterar uppdrag för tillverkning av eurosedlar från tredje part utanför de nationella centralbankerna i den interna gruppen.
- (7) Om de ingår någon form av samarbete måste nationella centralbanker i den interna gruppen följa tillämplig nationell lagstiftning och unionslagstiftning. Om det bildas en separat juridisk person för att åstadkomma ett sådant samarbete, kan en nationell centralbank ingå i den interna gruppen förutsatt att den utövar gemensam kontroll över denna juridiska person i den mening som avses i denna riktlinje.
- (8) Eurosedlar är av känslig och tekniskt avancerad beskaffenhet. De måste därför tillverkas i en fullkomligt säker och kontrollerad miljö under fullständig sekretess, vilket garanterar tillförlitlig, högkvalitativ och kontinuerlig leverans på lång sikt. Vidare måste Eurosystemet ta vederbörlig hänsyn till hur tillverkningen av eurosedlar eventuellt kan påverka folkhälsan och allmänhetens säkerhet samt miljö.
- (9) ECB-rådet kommer att övervaka utvecklingen för alla huvudsakliga råvaror och produktionsfaktorer som används vid upphandling och tillverkning av eurosedlar samt, om det är nödvändigt, vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de väljs ut och upphandlas på ett sådant sätt att kontinuiteten i leveransen av eurosedlarna säkerställs och, utan att det påverkar tillämpningen av unionens konkurrensrätt och Europeiska kommissionens befogenheter, förhindra att en avtalspart eller en leverantör missbrukar en dominerande ställning på marknaden.
- (10) Bestämmelserna i den här riktlinjen ska där det är nödvändigt tolkas i enlighet med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG ⁽¹⁾ samt från och med den 18 april 2016 i enlighet med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Definitioner

I denna riktlinje gäller följande definitioner:

1. *principen om armlängds avstånd*: ett fungerande internt system som säkerställer att ett offentligt tryckeris räkenskaper ska vara helt avskilda från dess offentliga myndighets räkenskaper samt att ersättning utgår för det administrativa och organisatoriska stöd som ett offentligt tryckeri erhåller från sin offentliga myndighet. För att säkerställa sund konkurrens när offentliga tryckerier svarar på en upphandling måste tryckningen av eurosedlar vara helt finansiellt åtskild från deras övriga verksamhet så att det garanteras att inget annat direkt eller indirekt statligt stöd tillhandahålls på ett sätt som inte är förenligt med fördraget. Denna finansiella åtskillnad ska årligen kontrolleras och verifieras genom en oavhängig extern revision samt rapporteras till ECB-rådet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 114).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).

2. *internt tryckeri*: tryckerier som är a) en juridisk eller organisatorisk del av en nationell centralbank, eller b) en separat juridisk person, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:
 - i) Den nationella centralbanken eller de nationella centralbankerna utövar kontroll över den juridiska personen motsvarande den som den utövar över sin egen förvaltning.
 - ii) Den kontrollerade juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den eller de kontrollerande nationella centralbankernas räkning.
 - iii) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital.

När procentsatsen för de verksamheter som avses i punkt 2 b ii fastställs ska man beakta den genomsnittliga totala omsättningen eller ett lämpligt alternativt verksamhetsbaserat mått, såsom kostnader som uppstått hos den berörda juridiska personen i fråga om tjänster, varor och byggtreprenader under de tre år som föregår kontraktets tilldelning.

När omsättningen, eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet, såsom kostnader, för de föregående tre åren inte längre är tillgängliga eller inte längre är relevanta på grund av tidpunkten för den berörda juridiska personens etablering eller inledandet av verksamheten eller en omorganisation av dess verksamheter, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmålet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

En nationell centralbank ska anses utöva kontroll över den juridiska personen som är likvärdig med den nationella centralbankens kontroll över sin egen förvaltning i den mening som avses i första stycket punkt b i om den utövar ett avgörande inflytande över såväl den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som dess betydande beslut.

De nationella centralbankerna ska anses utöva gemensam kontroll över en juridisk person om samtliga följande villkor är uppfyllda: a) den kontrollerade juridiska personens beslutande organ består av företrädare för samtliga deltagande nationella centralbanker, och de enskilda företrädarna får representera flera eller samtliga av de deltagande nationella centralbankerna, b) dessa nationella centralbanker gemensamt får utöva avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dennes viktiga beslut, c) den kontrollerade juridiska personen inte har något eget intresse som strider mot de kontrollerande nationella centralbankernas intressen.

3. *offentliga myndigheter*: alla offentliga myndigheter, inbegripet staten, regionala, lokala och alla andra territoriella myndigheter samt centralbanker.
4. *offentligt tryckeri*: tryckerier över vilka de offentliga myndigheterna kan utöva ett direkt eller indirekt avgörande inflytande genom sitt ägande, sitt finansiella deltagande eller de regler som styr företaget. Avgörande inflytande ska anses föreligga när de offentliga myndigheterna, direkt eller indirekt, i förhållande till ett tryckeri a) innehar majoriteten av företagets tecknade kapital, b) kontrollerar majoriteten av rösterna för företagets aktier, eller c) kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Genom Eurosystemets tillverknings- och upphandlingssystem fastställs en modell som bygger på två grundpelare för tillverkning och upphandling av eurosedlar. Den ska omfatta såväl upphandling av tillverkning av eurosedlar som utförs av nationella centralbanker i anbudsgruppen som tillverkning av eurosedlar som utförs av nationella centralbanker i den interna gruppen genom ett internt tryckeri.
2. De nationella centralbankerna ska ansvara för tillverkning och upphandling av eurosedlar som har tilldelats deras nationella centralbanker i enlighet med fördelningsnyckeln.

AVDELNING II

NATIONELLA CENTRALBANKER I ANBUDSGRUPPEN

Artikel 3

Allmänna principer

Nationella centralbanker utan internt tryckeri ska ingå i anbudsgruppen ("nationella centralbanker i anbudsgruppen").

*Artikel 4***Anbudsförfaranden**

1. Varje nationell centralbank i anbudsgruppen ska ansvara för att upphandla tillverkning av eurosedlar och ska genomföra anbudsförfarandena enskilt eller tillsammans med andra nationella centralbanker i anbudsgruppen i enlighet med tillämpliga upphandlingsregler och med kraven i denna riktlinje.
2. För att upprätthålla konkurrensen på marknaden för tillverkning av eurosedlar ska de nationella centralbankerna i anbudsgruppen, i princip och med förbehåll för tillämplig nationell upphandlingslagstiftning, dela upp anbudet i ett antal olika partier och inte tilldela flera partier till en och samma anbudsgivare.
3. I anbudsdokumentationen ska de nationella centralbankerna i anbudsgruppen ange att offentliga tryckerier måste ha infört principen om armlängds avstånd innan de deltar i anbudet, för att över huvud taget kunna delta i detta anbud.

*Artikel 5***Harmonisering av kriterier**

För att säkerställa likvärdiga förutsättningar ska de nationella centralbankerna i anbudsgruppen sträva efter att harmonisera sina anbudskriterier, däribland urvalskriterierna, i enlighet med de krav som fastställs i unionens och de enskilda ländernas upphandlingslagstiftning.

AVDELNING III

NATIONELLA CENTRALBANKER I DEN INTERNA GRUPPEN*Artikel 6***Allmänna principer**

1. Nationella centralbanker som tillverkar eurosedlar genom ett internt tryckeri ska ingå i den interna gruppen ("nationella centralbanker i den interna gruppen").
2. De nationella centralbankerna i den interna gruppen ska säkerställa att deras interna tryckerier inte deltar i anbudsförfaranden för tillverkning av eurosedlar som organiseras och genomförs inom unionen samt inte accepterar uppdrag för tillverkning av eurosedlar från tredje part utanför de nationella centralbankerna i den interna gruppen.

*Artikel 7***Samarbete mellan de nationella centralbankerna i den interna gruppen**

1. För att göra tillverkningen av eurosedlar mer kostnadseffektiv ska de nationella centralbankerna i den interna gruppen överväga att upprätta lämpliga samarbetsformer, såsom gemensamt inköp och utnyttjande, samt genomföra bästa praxis för tillverkningsprocessen i syfte att fullgöra sin offentliga uppgift som sedeltillverkare på bästa tänkbara sätt.
2. De nationella centralbankerna i den interna gruppen kan själva besluta om de vill delta i dessa samarbetsformer, men om de väljer att delta i de relevanta initiativen måste de göra detta i minst tre år (om de inte blir en nationell centralbank i anbudsgruppen under denna period), med tanke på vikten av kontinuitet och de investeringar som har gjorts av parterna.

*Artikel 8***Bildande av en separat juridisk person eller upprättande av icke-institutionaliserat horisontellt samarbete för att gemensamt fullgöra offentliga uppgifter**

1. För att gemensamt fullgöra offentliga uppgifter ska de nationella centralbankerna i den interna gruppen undersöka möjligheten att a) bilda en separat juridisk person som omfattar deras interna tryckerier, eller b) upprätta ett icke-institutionaliserat horisontellt samarbete på grundval av ett samarbetskontrakt.

2. Följande villkor ska gälla för de samarbetsformer som anges i punkt 1:
- a) Om en juridisk person som har bildats enligt artikel 8.1 a direkt tilldelas ett kontrakt för tillverkning av eurosedlar, måste de berörda nationella centralbankerna utöva gemensam kontroll över den i enlighet med definitionen av gemensam kontroll enligt artikel 1.2.
 - b) Ett kontrakt som ingås i enlighet med artikel 8.1 b ska uppfylla samtliga följande villkor:
 - i) Kontraktet inrättar eller genomför ett samarbete mellan de nationella centralbankerna i den interna gruppen för att säkerställa att de offentliga tjänster som de ska utföra tillhandahålls i syfte att uppnå deras gemensamma mål.
 - ii) Genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.
 - iii) De nationella centralbankerna i den interna gruppen utövar verksamhet på den öppna marknaden som understiger 20 procent av de verksamheter som berörs av samarbetet. När procentandelen för ovannämnda verksamhet ska fastställas ska artikel 1.2 andra och tredje stycket beaktas.

AVDELNING IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 9

Upphävande

Riktlinje ECB/2004/18 ska upphöra att gälla med verkan den 1 januari 2015.

Artikel 10

Verkan och genomförande

Denna riktlinje får verkan samma dag som den anmäls till de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta. Centralbankerna i Eurosystemet ska uppfylla kraven i denna riktlinje från och med den 1 januari 2015.

Artikel 11

Övergångsperiod med avseende på tillämpningen av artikel 4.3

Genom undantag från artikel 4.3 får olika krav för uteslutande av anbudsdeltagare tillämpas för anbudsförfaranden som har inletts före den 1 juli 2015.

Artikel 12

Översyn

ECB-rådet ska vid början av 2017 och därefter vartannat år se över denna riktlinje.

Artikel 13

Adressater

Denna riktlinje riktar sig till alla centralbanker i Eurosystemet.

Utfärdad i Frankfurt am Main den 13 november 2014.

På ECB-rådets vägnar

Mario DRAGHI

ECB:s ordförande